

A PALMA, TORNA BOADELLA

«Bye, bye Beethoven»

Amb retrets per part de la crítica més dura i una acollida freda per part del públic, que en l'obra que commemora els 25 anys dels Joglars troba una preparació física excel·lent i poques coses més, s'ha estrenat a Mallorca l'últim muntatge de Boadella. Per a uns i altres massa semblant e «Laetius».

F. Sastre

A Palma la gent esperava amb curiositat la nova història de Boadella. A l'estrena de *Bye, bye Beethoven* s'havien venut totes les localitats. Però els incondicionals de Boadella, malgrat la bona feina d'Els Joglars i la qualitat de l'escenografia, han coincidit que aquesta no és la millor obra del seu actor preferit. La crítica duríssima li retreu el fet d'utilitzar els mateixos elements que a *Laetius*, que fou estrenada a l'any 80.

Per a Boadella, *Bye, bye Beethoven* és l'obra dels vint-i-cinc anys de Joglars. «Una obra treballada durant set mesos, sobretot en l'expressivitat de les imatges i de la música». Amb 60 milions de pressupost. Ha estat coproduïda per l'Ajuntament de Barcelona. El text es limita a una sèrie d'informes militars. Dels vint-i-cinc anys, Boadella ha sintetitzat tot allò que ens ha anat explicant al llarg de les seves obres, però sense fer gaires concessions a l'humor: «Fer el mínim amb el màxim d'eficàcia».

A *Bye, bye Beethoven*, els Joglars s'allunyen del to de la comèdia de les seves dues darreres produccions *Teledeum* i *Virtuosos de Fontainebleau*, per seguir experimentant amb el comportament humà. Una societat desenvolupada com a *Olympic Man Movement* és observada per la mirada dels informadors asèptics, com la ciència, com a *M7 Catalònia*. I els éssers a estudiar es mouen sobre un espai tancat, com a *Gabinete Liberman*. La segona part de *Bye, bye Beethoven* està basada en el personatge de *Laetius*, que estrenà el 1980, tal com diu el programa de mà. I això és el que no li ha perdonat la crítica aquí.

La trama de *Bye, bye Beethoven* és simple. Un grup de militars explica al seu Estat Major un experiment que

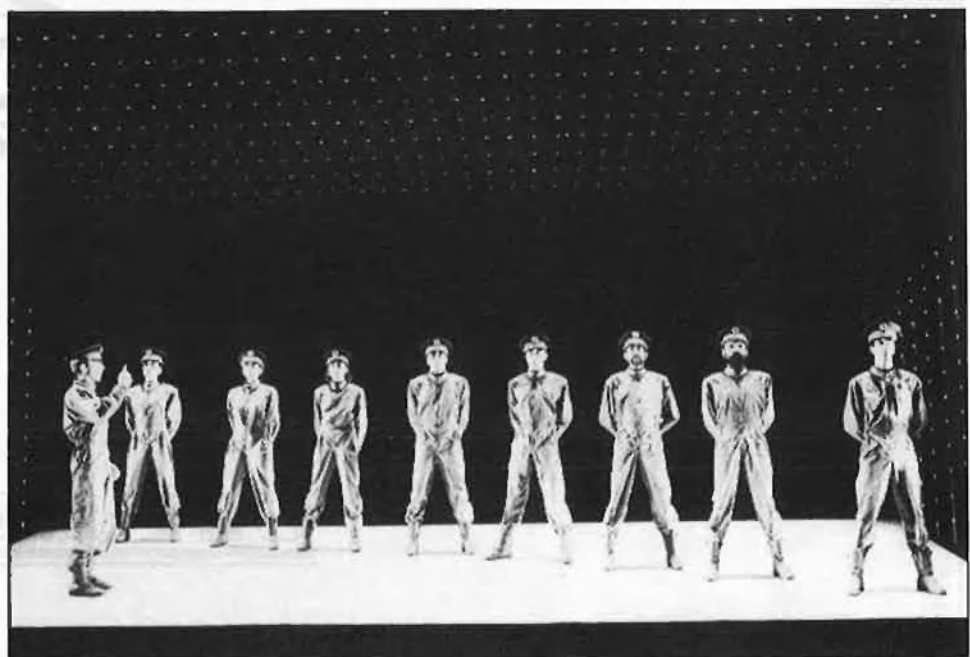
s'anomena Paradís. Els militars representen una mena d'operació en una societat que és atacada per un virus desconegut, «frècnosi», que a poc a poc va degradant les persones i les relacions socials en un món que semblava que ja ho havia aconseguit tot. Es deterioren les parelles, la família. Un dels millors *gags* es produeix quan els fills amb els ordinadors converteixen els seus pares en marcianets, els maten i després programen la seva pròpia destrucció. Hi ha símptomes que es desapareixen («intel·lecnosi», «la libidinosi») i un doctor que acaba engolit per la malaltia d'un dels seus pacients. I, mentrestant, els informants descriuen amb la fredor de la ciència l'evolució de la malaltia, que no discrimina entre petits i vells, i el mateix exèrcit tampoc no n'és immune.

Després, a la segona part, se'ns mostra la civilització posterior, que entronca amb *Laetius*. La humanitat ha quedat destruïda pel virus. Els observadors mostren uns éssers que sorgeixen de la terra amb el nom de «laetius», que vol dir «més que la vida, més que la mort». Les noves figures porten la cara tapada i ja no duen els uniformes de l'era que ha mort, sinó uns vestits color terra com els nostres. «Ens assemblem als laetius?, ¿o ells són com nosaltres? Al final, resta la incògnita si tot ha estat al passat o potser al futur.

L'obra exigeix dels actors un treball corporal molt disciplinat. Durant les dues hores de la representació es mouen sobre un escenari inclinat. El dominen per complet. Els efectes de llum i d'ombres són, igual que els actors, el millor punt de l'obra.

Tot i així, l'acollida de l'espectacle a Mallorca, després de dues hores ininterrompudes, ha estat més aviat freda. El públic es despertava al final aplaudint la feina ben feta dels actors, la posada en escena, però s'ha sentit poc provocat al cap de vint-i-cinc anys de veure Boadella.

Un nou muntatge que no fa concessions a l'humor.

El missatge de l'autor és pessimista. ¿És la humanitat, després de la perfecció d'un Beethoven, capaç de superar-se? ¿Ho és Boadella? A Mallorca segurament el públic li ho tornarà a exigir amb el proper espectacle.

Dos dies després de l'estrena, la crítica als diaris amb més bona o mala literatura coincideix pràcticament en els mateixos punts: Els Joglars demostren una preparació excel·lent, però Boadella repeteix els gags.

Diario de Mallorca dedicava una plana sencera duríssima contra l'obra. Amb el títol, «Ya lo habíamos visto», el crític P. M. R., que firma així l'article, diu: «Ni versió, ni plagio, ni segundas partes. Todo se reduce a un calco de cuanto nos ofreció en *Laetius 80*, recortado por problemas de tiempo, obviamente. Al fin y al cabo una tomadura de pelo para quienes vibraron con el profético y ácido envite al que avalan 217 representaciones y más de 130.000 espectadores». I continua al final: «Ya no basta una ejecución de 'luxe', el *soundtrack* de Beethoven, asequible por conocido, ataviado con un señorial y engalanado escenario firmada por Josep Maria Ibáñez, que no tiene desperdicio...». Artilleria pesant.

A la mateixa pàgina, dins un requadre, l'actual director del Centre Dramàtic de Balears i ex-joglar, Pitús Fernández, ens explica com va parir el seu *Laetius* a l'any 80. La cosa és un poc complicada. Diu, «del no-res, a l'inici no ets res, fins que insectes, escarabats, mosques, ànecs, formigues, etc., et comencen a mostrar com ets... hores, dies, mesos d'observació, d'improvisacions i concentració, de jocs sensuals ininterromputs... van sorgint gestos i moviments impensables, controlats i descontrolats sàviament estimulats i controlats per l'Albert».

A *El Dia* també dediquen una pàgina sencera a *Bye, bye Beethoven*. El crític, segurament un dels milions que no venen *Laetius*, parla de l'obra, de com s'ha treballat i del que Boadella ha volgut fer.

I a *Última Hora*, el crític també parla de les similituds amb *Laetius* i del treball acurat dels actors. Biel Domingo pensa que la provocació és aquesta vegada el fet de repetir part d'un espectacle que Boadella ja utilitzà fa set anys al mateix teatre.

Boadella troba deliciós el Teatre Principal, que gestiona el Consell Insular de Mallorca, el qual ha aportat el local per a l'obra. L'arquitectura

dels teatres a la italiana és per a Boadella «la vella dignitat del teatre. On els espectadors estan ben considerats i els actors també, magnífics camerinos, etc...». «És com la història de Beethoven, que no han aconseguit superar posteriorment».

Per això el títol de l'obra fa referència al músic. Boadella es demana si, després d'aconseguir el màxim de sensibilitat, la humanitat «com a darrer *bitxo* del cosmos és ja a punt de la seva darrera fase». El fet de situar la seva paròdia a Rússia potser és anecdòtica, un joc de connotacions amb successos com Txornòbil, «imprevisibles». Ni ara en sabem exactament les conseqüències. L'home juga amb una energia, la nuclear, que no domina. «Un joguet perillosíssim». Però que en el fons representa una societat controlada, una imatge futurista.

Reconeix que ha fet una obra «fora de conflictes amb persones o institucions». En aquest sentit, també tindrà menys publicitat que les altres. Boadella ha concentrat tots els esforços del seu equip. «Austeritat en la dramaturgia i en l'escenografia, com també en els elements de l'obra». Així, ha després els seus Joglars dels colps d'efecte i de l'espectacularitat. □

NOU

**ANAR AL BARRI VELL
ÉS ANAR AL NOU LISBOA**

CAFÉ LISBOA

**Cavallers 35
VALENCIA**